

Informatsioon ja Eesti seisukohad Euroopa Ülemkogu

25. ja 26. märtsi 2010. a kohtumiseks

Ülemkogu kohtumise peamiseks teemaks on uus Euroopa majanduskasvu ja tööhõive strateegia „Euroopa 2020“. Sellega seoses hinnatakse ka ELi ja liikmesriikide pingutusi majanduskriisiga toimetulekuks. Arutusele võib tulla ka Euroopa finantsinstrumendi loomine euroala eelarveraskustesse sattunud riikide toetamiseks. Teise teemana käsitletakse Euroopa Liidu poolset edasist tegevust rahvusvaheliste kliimaläbirääkimiste kontekstis.

Informatsiooni ja Eesti seisukohad on koostanud Riigikantselei.

Uus Euroopa majanduskasvu ja tööhõive strateegia „Euroopa 2020“

Uut strateegiat arutati 11. veebruari 2010. a mitteametlikul ülemkogu kohtumisel. 3. märtsil avaldas Euroopa Komisjon oma teatise „Euroopa 2020“, kus on toodud komisjoni ettepanekud strateegia prioriteetsete valdkondade, ELi tasandi eesmärkide, seitsme suurprojekti (nn lipulaeva algatused) ning uue juhtimisstruktuuri kohta. Ülemkogult oodatakse komisjoni teatise põhjal strateegia üldise raamistiku heakskiitmist, juhtimise raamistiku paikapanemist ja kokkuleppimist piiratud hulga EL tasandi numbriliste eesmärkide üle.

Komisjoni välja pakutud kolm prioriteetset valdkonda on: tark majanduskasv (arendada teadmistel ja innovatsioonil põhinevat majandust), jätkusuutlik majanduskasv (edendada ressursisäästlikumat, rohelisemat ning konkurentsivõimelisemat majandust), kaasav majanduskasv (kõrge tööhõive ning sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus).

Antud prioriteetide raames pakub komisjon välja viis ELi tasandi peaesmärki, mis tuleb saavutada 2020. aastaks:

- 75% tööhõive määr vanuserühmas 20-64 aastat;
- 3% ELi SKP-st investeerida teadus- ja arendustegevusse;
- saavutada EL energia- ja kliimapoliitika eesmärgid „20/20/20“ (st kasvuhoonegaaside emissioonide vähendamine 20% võrra, taastuvenergia osakaalu suurendamine 20%-ni energia lõpptarbimises ja energia tarbimise vähendamine 20% võrra);
- haridussüsteemist varakult lahkunute osakaal peab olema alla 10% ning vähemalt 40% noortel (vanuses 30-34 aastat) peab olema omandatud kõrgharidus;
- vähendada vaesusriskis elavate inimeste arvu 20 miljoni võrra.

Nendest EL tasandi eesmärkidest tulenevalt seavad liikmesriigid oma riiklikud eesmärgid (tõenäoliselt lepitakse nendes kokku juuni ülemkogus).

Kõigi kolme eelmainitud prioriteedi elluviimiseks esitab komisjon teatises seitse suurprojekti: innovatiivne liit, noorte liikuvus, Euroopa digitaalne tegevuskava, ressursitõhus Euroopa, üleilmastumise ajastu uus tööstuspoliitika, uute oskuste ja töökohtade tegevuskava, Euroopa vaesusevastase võitluse platvorm.

Samuti pakub komisjon välja uue strateegia juhtimisstruktuuri, mis annab keskse ja juhtiva rolli ülemkogule, kelle otsused põhinevad suures osas komisjoni ettepanekutel. Ülemkogu suuniseid hakkab ellu viima EL nõukogu. Nii Euroopa Parlamenti kui rahvusparlamente

soovitakse kaasata senisest enam, samuti kutsutakse huvirühmasid ja kodanikuühiskonda aitama strateegiat rakendada.

Tulemuste saavutamiseks on komisjoni hinnangul vajalik tugevam liikmesriikide majanduspoliitikate koordineerimine. Euroopa 2020 näeb ette temaatilist lähenemist (prioriteetsed valdkonnad ning EL tasandi eesmärgid) ning liikmesriikide poolset aruandlust. EL tasandil võetakse vastu koondsuunised, mis katavad nii EL tasandi prioriteete kui eesmäärke. Liikmesriikidele on suunatud riigispetsiifilised soovitusel ning komisjonil on võimalik anda hoiatus juhul kui liikmesriik neid soovitusi ei järgi. Stabiilsuse ja kasvu pakti ja Euroopa 2020 aruandlus hakkab toimuma samaaegselt.

Märtsi ülemkogu peaks komisjoni teatistes toodud ettepaneku kohaselt:

- Leppima kokku strateegia temaatilistes prioriteetides (kõrge tööhõive, tark ja roheline majandus);
- Leppima kokku viies EL tasandi numbrilises eesmärgis; kutsuma liikmesriike koostöös komisjoniga seadma nende alusel liikmesriikide tasandi eesmärgid;
- Kutsuma komisjoni üles esitama ettepanekud seitsme suurprojekti kohta ning kutsuma EL nõukogu (ja selle erinevaid koosseise) üles nende põhjal võtma vastu vajalikke otsuseid suurprojektide rakendamiseks;
- Leppima kokku majanduspoliitikate koordineerimise tugevdamises (ilma et see nõrgendaks stabiilsuse ja kasvu pakti); eritähelpanu peaks ülemkogu pöörama ka majandus- ja rahaliidu tugevdamisele;
- Kutsuma üles kõiki osapooli (rahvusparlamentid, kohalikud ja regionaalsed omavalitsused, sotsiaalpartnerid, jne) kaasa aitama strateegia rakendamisele;
- Kutsuma komisjoni üles jälgima arenguid ning iga-aastaselt esitama kevadisele ülemkogule aruande edusammude kohta eesmärkide saavutamisel ning suurprojektide rakendamisel.

Eesti seisukohad:

- Eesti nõustub suures osas Euroopa Komisjoni „Euroopa 2020“ teatistes pakutud strateegia põhielementidega. Toetame põhimõtteliselt seitset suurprojekti, kuid leiame, et siseturu toimimise tõhustamiseks peaksid mõne valdkonna (nt Euroopa digitaalne tegevuskava) eesmärgid olema konkreetsemad.
- Teeme ettepaneku seada suurprojekti „Euroopa digitaalne tegevuskava“ all eesmärgiks luua 2020. aastaks ühtne ning turvaline Euroopa Liidu e-teenuste ruum, kus liikmesriikide kodanikele ja ettevõtjatele on hõlpsalt kasutatavad nii avalikud e-teenused kui ka digitaalsed äriteenused. Soovime, et sihina oleks konkreetset ära märgitud ka e-autentimise ja elektroonse allkirja piiriülene toimimine kogu Euroopa Liidus, kuna see on eelduseks digitaalse ühisturu arengule ja infoühiskonna toimimisele.
- Toetame üldjoontes Euroopa Komisjoni välja pakutud Euroopa Liidu tasandi peaesmäärke. Leiame, et strateegia paremaks fokusseerimiseks võiks kaasava majanduskasvu prioriteedi all keskenduda tööhõive ja töötajate konkurentsivõimelisuse suurendamisele, sest piisav haridustase, ajakohastatud oskused ning töötamine on parimaks vahendiks ka vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ennetamiseks ja leevendamiseks.

Muus osas lähtub Eesti Vabariigi Valitsuse 28. jaanuari 2010. a istungil heaks kiidetud seisukohtadest 11. veebruari 2010. a ülemkogu mitteametlikuks kohtumiseks.

Kopenhaageni kliimakonverentsi järelmeetmed

Ülemkogu arutelu keskendub Euroopa Liidu edasisele tegevusele rahvusvaheliste läbirääkimiste kontekstis. Kliimateema oli ka 11. veebruari 2010 mitteametliku ülemkogu kohtumise päevakorras, kuid selle käsitlemiseks ei leitud aega. 9. märtsil 2010 esitas Euroopa Komisjon teatise Kopenhaageni kliimakonverentsi järgse rahvusvahelise kliimapoliitika kohta. 15. märtsi 2010 keskkonnanõukogu kinnitas nõukogu järeldused, kus hinnatakse Kopenhaageni konverentsi tulemusi ning keskendutakse järgmise kliimakonverentsi ettevalmistustele, mis toimub käesoleva aasta lõpus Mehhikos. EL seisukoht – soov saavutada uus senisest ambitsioonikam siduv kliimalepe – muutunud ei ole. Vaidlusi on tekitanud kliimavolinik Connie Hedegaardi volitused globaalsete partneritega kohtumisel.

Eesti lähtub oma seisukohtades Vabariigi Valitsuse 19. märtsi 2009. a istungil komisjoni teatise „Ulatuslik kliimakokkulepe – eesmärk Kopenhaagenis“ ja Vabariigi Valitsuse 1. oktoobri 2009. a istungil komisjoni teatise „Euroopa ettepanek Kopenhaageni kokkuleppeks: kliimamuutuste vastu võitlemise rahvusvahelise rahastamise suurendamise“ suhtes heaks kiidetud seisukohtadest ning Vabariigi Valitsuse 3. detsembri 2009. a istungil heaks kiidetud seisukohtadest Euroopa Ülemkogu 10. ja 11. detsembri 2009. a kohtumiseks.

Eesti seisukoht:

Eesti peab oluliseks Euroopa Liidu ühtsust globaalsel tasandil ning toetab senist eesmärki saavutada juriidiliselt siduv kokkulepe. Eesti toetab jätkuvalt Euroopa Liidu senist kava vähendada heitkoguseid 30% võrra võrreldes 1990. aasta tasemega juhul, kui teised arenenud riigid kohustuvad vähendama oma heitkoguseid võrreldavas mahus ning arengumaad annavad igaüks oma kohustustele ja suutlikkusele vastava panuse. Praeguses olukorras eelistame täiendavate numbriliste eesmärkide võtmisest hoidumist, keskenduda tuleb oma seisukohtade selgitamisele ning kommunikatsioonile kõikide partneritega, milles näeme kesksel rolli Euroopa Komisjonil.